

Mellomværende - splittet og felles forvaltning

Regnskapsseminar 9.12.2025

Fakta om Tromsø kommunale pensjonskasse

- Opprettet i 2014
- Tromsø kommune og ti foretak tilknyttet kommunen, inkludert pensjonskassen
- Totalt ca. 30 tusen medlemmer, herav 7.300 aktive og 2.100 pensjonister
- 4,5 årsverk internt.
 - Daglig leder i 50 % stilling gjennom samarbeidsavtale med Harstad
- Utkontrakteringsavtaler:
 - Saksbehandlingssystem: Storebrand Pensjonstjenester
 - Investeringsrådgivning: Gabler Investments (kjøpt av Söderberg och Partners)
 - Regnskap: Aider
 - Risikostyringsfunksjonen: Gabler Risk Management
 - Compliancefunksjon: KPMG (Cedra fra 11. des)
 - Internrevisor: Deloitte
 - Eksternrevisor: PwC
- Samlet balanse (forvaltningskapital): 8,0 mrd

Fra splittet til felles forvaltning

- Fikk tre kommunale eiendommer som tingsinnskudd ved opprettelse i 2014
- Eiendommene ble lagt i selskapsporteføljen
- Tromsø kommune kjøpte eiendommene tilbake i 2022
- Forvaltningen av porteføljene ble slått sammen fra og med 2023

Vurderinger knyttet til felles forvaltning

- Følgende momenter ble særlig vurdert ved overgang til felles forvaltning:
 - Skattemessige forhold
 - Om styret hadde vesentlige forskjeller i risikopreferanser for pensjonsmidlene og egenkapitalen
 - Effektivitet
- Mulige interessekonflikter mellom selskapet og kundene ble ikke vurdert i noen særlig grad

Vurderinger knyttet til felles forvaltning

- Følgende momenter ble særlig vurdert ved overgang til felles forvaltning:
 - Skattemessige forhold
 - Om styret hadde vesentlige forskjeller i risikopreferanser for pensjonsmidlene og egenkapitalen
 - Effektivitet
- Mulige interessekonflikter mellom selskapet og kundene ble ikke vurdert
- Finanstilsynets tilsynsrapport for Kristiansand kommunale pensjonskasse:
 - Første tilsynsrapport fra en pensjonskasse med felles forvaltning etter at vi endret til felles forvaltning

Finanstilsynet registrerte at pensjonskassen har "samlet" forvaltning av kollektivporteføljen og sekskapsporteføljen. Finanstilsynet stilte spørsmål ved om samlet/felles forvaltning er god praksis, jf. at porteføljene har ulike formål og at det vil være risiko for interessekonflikter ved at det løpende gjøres transaksjoner mellom porteføljene blant annet ved kontantstrømmer inn og ut av porteføljene. Finanstilsynet kunne ikke ut fra mottatt dokumentasjon se at styret jevnlig har vurdert om samlet forvaltning er hensiktsmessig.

Hva menes med «transaksjoner mellom porteføljene»?

- Før sammenslåing av porteføljene var det bokført et mellomværende mellom dem i balansespesifikasjonen
 - For at eiendelene i kollektivporteføljen skal være tilstrekkelig til å dekke forsikringsforpliktelsene
 - Bokført som forpliktelse i selskapsporteføljen og fordring i kollektivporteføljen
- Ved felles forvaltning gjøres mellomværende implisitt opp løpende
- Hvis man har illikvide eiendeler som verdivurderes sjeldnere enn man balanserer porteføljene, kan det oppstå skjevfordeling

2021

6.4.3	154510 Justering Fordring/gjeld kundeporteføljen	0,00	37 145 916,21	37 145 916,21
-------	--	------	---------------	---------------

2024

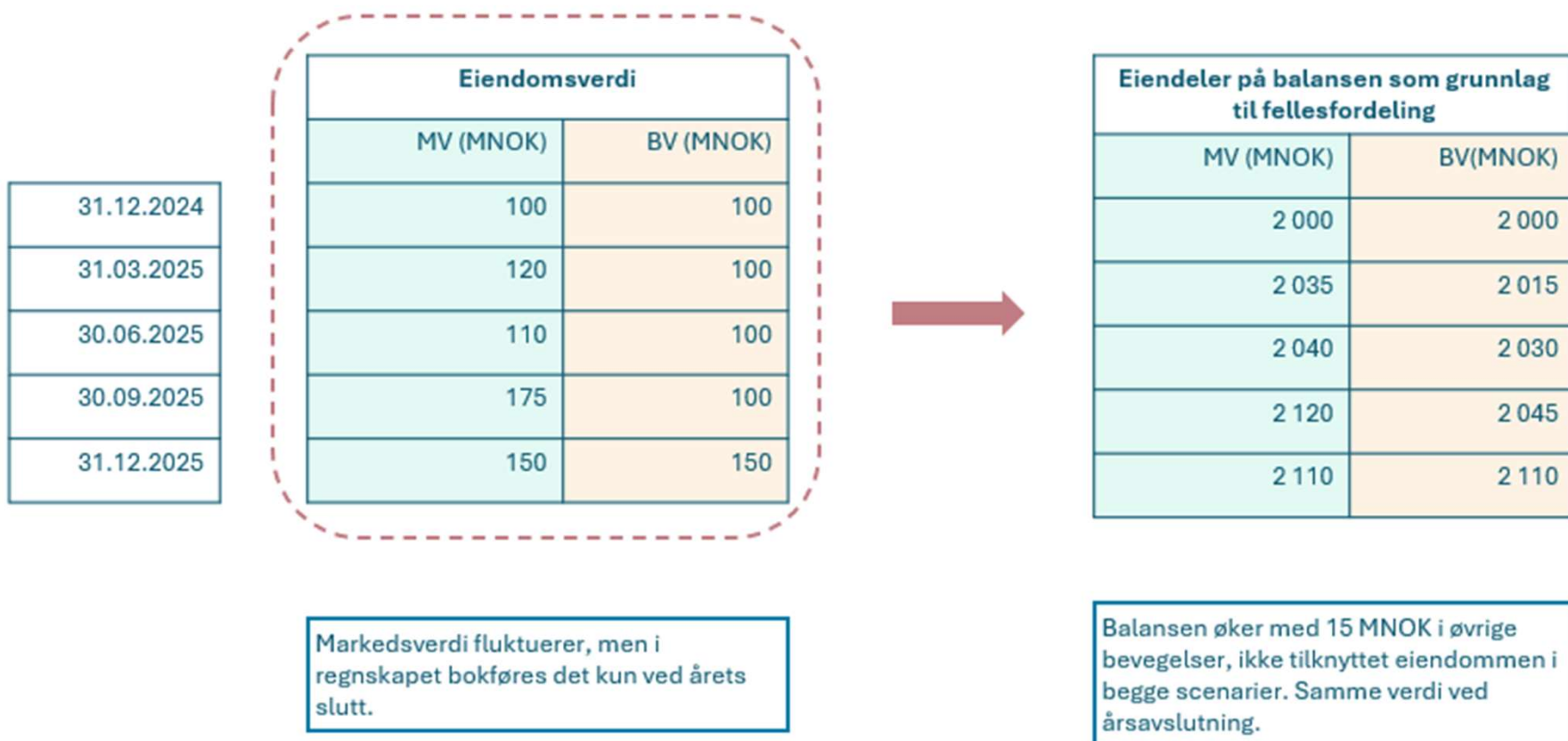
6.4.3	154510 Justering Fordring/gjeld kundeporteføljen	0,00	0,00	
-------	--	------	------	--

Et praktisk eksempel på mulige differanser ved felles forvaltning av kapitalen i en pensjonskasse

- Eksempelet skal vise hvordan felles forvaltning av eiendeler kan påvirke resultatets fordeling:
 - Pensjonskassen har investert i en eiendom som verdsettes årlig. Regnskapet rapporteres kvartalsvis. Eksempelet følger da utviklingen i to scenarier: Det ene ser vi på tallene der eiendommen verdsettes til en kvartalsvis markedsverdi (**Scenario MV**). I det andre holdes bokført verdi konstant gjennom året, til årets slutt (**Scenario BV**). Utviklingen på resultat, forpliktelse og balanse for øvrig er fastsatt uten å vurdere realismen i verdiutviklingen, for å kunne vise hvordan differansen kan oppstå.
- Kollektivets andel av eiendeler i balansen skal dekke kontraktsfastsatte forpliktelser. Øvrig andel av eiendeler tildeles til selskapsporteføljen. Vi kaller denne fordelingen **«Balansenøkkelen»**.*
- Finansresultatet fordeles som et snitt av årets kvartalsvis balansenøkler. Dette kaller vi **«Resultatnøkkelen»**.

*** Fremgangsmåten i dette eksempelet er én av flere mulige fremgangsmåter til porteføljefordeling. Man kan også ha en fastsatt fordelingsnøkkel mellom porteføljene. Da vil man få en jevn resultatfordeling, men det kan oppstå avvik mellom forpliktelser og eiendeler.**

Balanseutvikling gjennom året

Balansenøkkel per kvartal

	<u>Kontraktsfastsatte forsikringsforpliktelser</u>		<u>Eiendeler på balansen som grunnlag til fellesfordeling</u>		<u>Andel fellesfordelte eiendeler til kollektivet (Balansenøkkel)</u>	
	MV og BV (MNOK)		MV (MNOK)	BV(MNOK)	MV	BV
31.12.2024	1 500	÷	2 000	2 000	75,00 %	75,00 %
31.03.2025	1 525		2 035	2 015	74,94 %	75,68 %
30.06.2025	1 550		2 040	2 030	75,98 %	76,35 %
30.09.2025	1 575		2 120	2 045	74,29 %	77,02 %
31.12.2025	1 600		2 110	2 110	75,83 %	75,83 %
				=		
	Forpliktelsen øker med 25 MNOK i kvartalet. Dette er samme i begge scenarier.		Balansen øker med 15 MNOK i øvrige bevegelser, ikke tilknyttet eiendommen i begge scenarier. Samme verdi ved årsavslutning.		Balansenøkkelen utvikler seg ulikt gjennom året, men den er lik ved årets oppstart og årets slutt	

Resultatnøkkel per kvartal

	Andel eiendeler kollektivet (Balansengøkkel)			Andel finansresultat kollektivet (Resultatnøkkel)	
	MV	BV		MV	BV
31.12.2024	75,00 %	75,00 %			
31.03.2025	74,94 %	75,68 %		74,97 %	75,34 %
30.06.2025	75,98 %	76,35 %		75,31 %	75,68 %
30.09.2025	74,29 %	77,02 %		75,05 %	76,01 %
31.12.2025	75,83 %	75,83 %		75,21 %	75,98 %

Resultatnøkkelen er et snitt av balansengøklene, så denne utvikles ulikt og er ulik ved årsslutt

Fordeling av finansresultat - BV

	Finansresultat i regnskapet		Andel finansresultat kollektivet (Resultatnøkkel)			Kollektivt finansresultat
	BV (MNOK)		MV	BV		MV (MNOK) BV (MNOK) Differanse (MNOK)
31.12.2024	0	✖	0	0	=	0 0 0
31.03.2025	20		74,97 %	75,34 %		14,99 15,06 0,07
30.06.2025	40		75,31 %	75,68 %		30,12 30,27 0,15
30.09.2025	60		75,05 %	76,01 %		45,03 45,61 0,58
31.12.2025	130		75,21 %	75,98 %		97,77 98,77 1,00

Viser her kun differansen med finansresultat etter BV-scenariet. De kvartalsvis resultatene ville vært annerledes i MV-scenariet, men ettersom nøkkelen hensyntar dette vil differansen være det samme i årsregnskapet.

I eksempelet er differansen ved årets slutt omtrent en million mellom kvartalsvis og årlig verdivurdering av eiendommen

Er dette et problem?

- Forsikringstagernes pensjoner påvirkes ikke av avkastningen
- Tromsø kommune er eneste innskyter av egenkapital
 - Kunne medført en potensiell interessekonflikt mot andre arbeidsgiverforetak
 - Tromsø kommune er heleier av de andre foretakene (unntatt pensjonskassen som er selveiende)
 - Pensjonskassen har en egeninteresse av å bygge opp egenkapital framfor bufferfond fordi egenkapital gir marginalt bedre effekt i SKD
 - Fellesinteressen mellom pensjonskassen og sponsor er uansett sterk og retningen på avvik kan variere over tid
- Tromsø kommunale pensjonskasse anser interessekonflikten som minimal
- Kanskje i større grad relevant for:
 - Pensjonskasser med offentlig ordning og flere sponsorer som bidrar med egenkapital
 - Pensjonskasser der medlemmenes rettigheter avhenger av pensjonskassens avkastning (private pensjonskasser)
 - Livselskaper

Dokumentasjon på vurderingen

- Instruks for håndtering av interessekonflikter med vedlegg der det dokumenteres at potensielle interessekonflikter er vurdert
- Fra instruksen:
 - «Interessekonflikt oppstår når pensjonskassens egeninteresser kan påvirke, eller oppfattes å påvirke, pensjonskassens objektive beslutningstaking som skal være i alle medlemmenes/kundenes beste interesse.»
- Fra vedlegget:

	Beskrivelse av identifiserte interessekonflikter	Vurdering	Håndtering
2	Mellom foretaket og kundene (felles forvaltning) kollektiv og selskapsportefølje	MINIMAL Det pågår transaksjoner mellom porteføljene (selskapsporteføljen og kollektivporteføljen) i forbindelse med handler og månedlige avstemminger. <u>Ulikvide</u> eiendeler kan medføre noen forskyvninger mellom porteføljer, men omfanget og konsekvensene anses som minimale.	Mulig tiltak: splitte porteføljen i to